

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Papválasztási tanulságok.

Egy esuda sem tart sokáig, és amennyire érdeklődtek a választás napján, meg azt megelőzően az eredmény iránt, annyira napirendre is tértek felette hamarosan. Nem hiszem, hogy volna negyedrésze a választójogosultaknak, aki meg tudja mondani, hogy a híres, nevezetes nagy ekklézsiában, országos, sőt részben európai hírű elődök nyomában ki is hát az új pap. Ami érdeklődés a választás előtt és a választás napján mutatkozott, azt sem annyira az egyház iránti szeretet, mint inkább a bizonytalanság ingere és izgalma okozta.

Lehet, hogy nagyon jó és alkalmas embert ért a választás. Azellenkezőt feltenni sincs okom. De az bizonyos, hogy akármilyen jeles és akármilyen nagy munkásságú a megválasztott, nehéz helyzete lesz az új állásában, és nevezetesen nagyon nehéz lesz maga iránt a lelkipásztornál feltétlenül szükséges köztiszteletet megszereznie.

Nem a maga hibájából, hanem a választásának körülményei miatt.

Bizonyára vannak, akik a demokrácia nevében megengedhetőnek tartanak mindent, csak a „népakarat” diadalmaskodják. Ezek úgy gondolják, hogy ez a választás egészen kifogástalan, hiszen semmi más nem történt, mint a mi a választásoknál rendszerint történni szokott: ügyes szervezkedés, gondoskodás arról, hogy a párt tagjai le is szavazzanak. Én a magam részéről sokkal díszesebbnek és sokkal nagyszerűbbnek tartom a lelkipásztori állást, semhogy annak a betöltésénél olyan fogásokat, amelyek politikai választásoknál köztudomás szerint napirenden vannak, megengedhetőnek tartanék. De ezen most ne vitatkozzunk. Csupán egy pár olyan tanulságra kívánok rámutatni, amelyet nem lehet meg nem látni a legdemokratábbnak sem.

Az egyik az, hogy a mostani papválasztási rendszer mellett, amely sajnos, még egy pár esztendeig rontja a közmorált, nagyobb népességű egyházközségbe lelkipásztorul csak pénzes ember kerülhet.

Nem gondolok semmi rosszra. Közönséges pletykánál nem tartom egyébnek azt a szóbeszédet, hogy a mostani választás alkalmával a választók egy része fejenként négy pengő napidíj mellett jött be szavazni. Azt azonban mindnyájan láttuk, hogy mindegyik komolyan szóba jött jelölt mellett egész szervezet dolgozott. Láttuk kiürve a kapun: X. Y. református lelkipásztor pártirodája; tudjuk, hogy ezekben a pártirodáknak nem ingyen buzgólkodó csapat teljesített szolgálatot, hiszen középiskolai tanulók és más valláson levők is jártak el szavazókat toborzani. Láttuk a körleveleket és a fényképeket, amelyeket nem ingyen nyomtak és nem ingyen szállított el a posta. Láttuk a járműveknek egész seregét, amelyek két napon át vágattak fürge kortesekkel a választókért és a választókkal haza; sőt láttuk, hogy bérelt autóbusszokkal csapatostul szállították a pártirodába és onnan haza a szavazókat. Láttuk, szomorkodva, szégyenkezve és bosszankodva láttuk, hogy a mostani nehéz gazdasági viszonyok közt, amikor minden tényezőnek, de első renden a Jézus Krisztus anyaszentegyházának a köznyomorúság enyhítésére kellene fordítani és fordíttatni minden árva krajcárt, miként dobálnak ki meddő, sőt erkölcstelen módon ezreket a népszabadság és népjog felséges jelszavának otromba megcsúfolásával.

Annak, akit megválasztottak, majd csak visszatérül valahogyan a kidobált pénze, ha nem két, hát húsz esztendő alatt. De akit nem választottak meg, nyögheti holta napjáig a debreceni papjelöltség dicsőségének emlékeit s gondolom, elment a kedve egyszersmindenkorra attól, hogy még egyszer ilyesmivel próbálkozzék.

Lehet, hogy tévedek, de én mégis azt hiszem Jézus Krisztus szolgálatára s a népes gyülekezetek lelkipásztoralására nem szükségképpen azok vannak predesztinálva, akik a megfelelő anyagi eszközökkel rendelkeznek, ahhoz, hogy ilyen költséges exkurziót megengedhessenek maguknak.

A másik tanulság az, hogy ha egy népes gyülekezetben — nem a mostani esetre célok —

teljesen tiltott eszközökkel és teljesen arra méltatlan embert választanak is meg, a reparálásnak alig van meg a lehetősége.

Hivatalból észlelni csak alaki szabálytalanságokat lehet; a jelölt méltatlan volta a választhatóságnak csak akkor akadály, ha már a választásra boesáttatás előtt fennforgott, pedig sokszor éppen a korteshadjárat deríti ki. A választás érvénytelenítésére csak panasz alapján kerül a sor. Igaz, hogy a panasz beadása elég könnyű, hiszen tíz elégedetlen a legnagyobb egyházközségben is megteheti. Azonban a vizsgálati költségeket a panaszkodóknak kell előlegezni és egy nagy gyülekezetben, ahol sok minden bizonyíték előkerülhet, ahol tehát a vizsgálat sokáig eltarthat, igen magasra emelkedhetik az eljárási költség, amit a bíróság a vesztes fél nyakába rak. Mivel pedig egyházi bíróságaink nem szoktak kimélettelenek lenni választások elbírálásánál, a panaszkodóknak számolni kell azzal a lehetőséggel, hogy a költség az ő terhük leend. Azt hiszem, akkor, amikor már a választásra ki kellett adni egy jó esomó pénzt, senkinek sincs kedve a veszteséget azzal pótolni, hogy még bírósági költségeket is viseljen. Vagyis ime, a választás ilyen módon házardjátékká válik, amelyben az, aki huszonegyet kap, megfelelőbbetellenül nyer, aki kevesebbet, annak oda a betéte.

A harmadik már kevésbbé szembeötlő, de kétségkívül meglátható tanulság az, hogy a nagy népességű gyülekezetekben a lelkészválasztás sorsát nem a sanior pars dönti el. Most is nagyon sokan panaszkodtak amiatt, az egyházközség legszámottevőbb tagjai közül, hogy nem volt alkalmuk leszavazni. Nem egytől hallottam, hogy felment szavazni kilenc órákor, megint tizenkettőkor, aztán félháromkor, aztán hatkor és egyik alkalommal sem tudott az urnához jutni, akkora tömeg állta el az ajtót. Mivel pedig neki hivatalba, vagy üzletbe kell menni, nem álldogálhatott ott órákon át, mint a tanyaiak.

Erre egész joggal azt lehetne mondani, hogy mindegy az, akármilyen egyszerű emberek azok, akik a maguk jelöltje mellett így kitartanak, helyes, ha ezeknek az akarata érvényesül, akik ime készek túrni és időt tölteni, nem pedig azoké, akiknek nem a választás, hanem a mindennapi foglalkozás a fontos.

Ez bizonyára helyes észrevétel volna, ha azokat valóban a lelkesedés tartaná ott, ezeket meg csak a közönyösség vinné el. Csakhogy akik elmennek szavazás nélkül, azért mennek el, mert fegyelmet kapnak, vagy éppen felmondást, ha a munkájukon jelen nincsenek, s ez a veszedelem amaz egyszerű embereket nem fenyegeti. Akik meg ott maradnak, nem éppen csak a lelkesedés miatt maradnak ott, hanem leginkább azért, mert az omnibusz majd csak akkor szállítja őket haza, amikor leszavaznak, hazagyalogolni meg egy kicsit tulságosan megszerve volna.

A negyedik tanulság pedig az — és ennek csakugyan nincs a mostani választási rendszerrel kapcsolata — hogy a több paróchiális körzetből álló egyházközségben a nagyobb egyházközségeinkben, Budapest kivételével, általában szokásos rend mellett, nem azok választják meg, akiknek szolgálatára a megválasztott állani fog.

Itt például annak a körzetnek a szavazói közt, amelyekben az új lekipásztor működni fog, a túlnyomó többség a másik jelöltre szavazott. Azok, akik a megválasztott zászlója alá sorakoztak, talán sohasem fognak megfordulni abban a templomban, amelyben ő az ígét hirdetni fogja és viszont azok, akik odajárnak, talán éveken át nyugtalan szemekkel fognak rátekinteni, mint olyanra, akit mások ültettek az ő papszékükbe.

Az igazság követeli, hogy mindegyik paróchiális kör maga választhassa meg a pásztorát. És ha paróchiális körönként történik a választás, a visszaéléseknek is sokkal kevesebb lesz a lehetősége.

Azzal pedig ne érveljen senki, hogy a helyes és tervszerű vezetés szempontjából szükséges a pásztoroknak együttes választása. Nos, most éppen láttuk, hogy megvolt az irányítás és csakugyan szépen bevált.

Egyáltalán nincs soraimnak éle senki ellen. Nem emberek ellen harcolok én, akik hiszen valamennyien jók, sőt kitűnők lehetnek. A rendszer az, ami miatt mint buzgó keresztyén reformátusnak, pirul az orcám.

Presbiter.

A presbíternevelés kérdése.

Az őskeresztyén egyháznak az apostolok után egyetlen tisztsége volt: a presbíteri. Pásztorok, episzkoposzok, doktorok, evangélisták, diakónusok mind az *öregebbek*, a presbíterek közül valók voltak s munkakörük csak lassanként differenciálódott. (Csel. 14₂₃; 20₂₈; Fil. 1¹; Tit. 1₅, 7.)

A reformátori kor egyik nagy vezérgondolata az volt, hogy a pápás hierarchiával szemben visszatérjen az egyház az eredeti őskeresztyén szervezethez. A genfi tanács prototípusa lett a mai presbíteriumnak s nálunk is megalakul az első 1612-ben Pápán. (Révész K. Pr. Sz. IV. 419.)

Mindehhez hozzávéve mai egyházalkotmányunk presbíter-zsinati alapelvét: nyilvánvaló, hogy a presbíteri tisztség nagyjelentősége a jelen gyakorlati szempontjain kívül mélyreható, bibliai, történeti és elvi alapokon nyugszik.

Ha akár az apostoli (Ef. 4₁₁₋₁₂; I. Pét. 5₂₋₃), akár a reformátori (Inst. II. 344. l.; II. Helv. Hitv.) iratokat vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy a presbíter feladata elsősorban *lelki* természetű: a Krisztus testének építése, az anyaszentegyház *belső* rendjének, *lelki* háztartásának

biztosítása, illetve vezetése a maga sokféle szükségével.

Ezzel szemben a mai helyzet az, hogy a presbiterium nem ismeri és így nem is tölti be a maga teljes munkakörét. Megelégszik az egyház külső, anyagi rendtartásának olyan-amilyen mértékével s éppen lényeges feladatát hanyagolja el. Vannak ugyan — Istennek hála — apostoli buzgóságú presbitereink és presbiteriumaink, akik és amelyek előtt a legnagyobb tisztelettel hajlunk meg, mégis aggódva gondolunk arra, mily mérhetetlen erkölcsi és ennek következményeképpen számbeli és anyagi kárt okozott a presbiteri tiszt *lelki* megüresedése.

Ha — néhány szerencsés kivételtől és örvendetes kezdettől eltekintve — általában így áll a helyzet, misem természetesebb, mint komoly, határozott s következetes törekvés e nagy fogyatkozás pótlására. Presbitereinket a bibliai és reformátori eszmény alapján *nevelni kell* feladatuk betöltésére.

A presbiter munkaköre a „királyi papság” integráns része, éppen azért a nevelés célját, az eszményi presbitert *világi* papnak, pásztornak lehetne neveznünk.

A nevelés nagy munkáját a lelkipásztornak kell megindítania és végeznie. Öntudatos tevékenysége két irányú: *számol a jelennel és gondol a jövőre.*

A jelen színvonal emelésére két nagy alkalom van a kezünkben: a választás és a gyűlés.

Fáradhatatlan propagandával kell a siket és közömbös fülekbe belekiáltanunk a bibliai, reformátori és a törvényszabta követelményeket. Irányítsuk a híveket, hogy ne a külső tekintélyt, vagyont nézzék, hanem a vallásosságot és egyháziasságot a választásnál. Ajánljuk bátran a buzgó lelkületű egyháztagokat. Be kell vonnunk intelligenciánk érdemes tagjait is.

Még következetesebb és sikeresebb nevelői munkát végezhetünk a gyűléseken. Az új törvény nagyszerű segítséget ad, amidőn kötelezővé teszi mindenütt, hogy a gyűlés énekkel és imával kezdődjék és érjen véget. Annak a munkának, mely a Krisztus testét akarja építeni, az alaphangja csak *imádságos* lehet. Micsoda szomorú paródiák voltak sok esetben ezek a gyűlések! A lelkipásztor éberem örökdjék, hogy ez az alaphang megőriztessék a gyűlés egész tartama alatt. Ha kell, akár többször is figyelmeztesse erre a tagokat.

A presbiteri tevékenység fogyatkozásainak az alapoka nem a rosszakarát, hanem a nemismerés. Éppen ezért a gyűlések alatt vezérgondolatunk a *felelősség felébresztése* legyen, és pedig ne csak az anyagi, hanem elsősorban a lelki dolgok iránt. Nagyon helyesen mondja Forgács Gy., hogy a gyűlés első tárgya a lelkész jelentése legyen. (Belm. K. K. 732. l.) „Ebben szóljon a lelkész az egyházi élet nevezetesebb mozzanatairól, amelyeket bizonyos tapintatos kritiká-

val kíserve, fokozatosan készítse elő az elméket és szíveket nagy célok és tervek készítésére és megvalósítására”. Általában tartsunk sorrendet a gyűlés tárgyai között a lelki és anyagi, a belső és külső építés különböző fontosságának megfelelően. Első helyen tehát belmissziói és fegyelmi ügyet tárgyaljunk, csak azután szervezeti, vagy anyagi ügyet. Érezze mindig a presbiterium és szokja meg végre, hogy mindent csak úgy remélhetünk, ha először az Isten országát keressük.

Ha egyszerűbb emberek a presbiterek, könnyen hajlanak a személyeskedésre, önzésre, anyagiasságra, vetélkedésre, bosszúállásra stb. Éppen ezért közel van a kísértés, hogy minél kevesebb gyűlést tartsunk.

Ez az álláspont azonban nagyon helytelen. A presbiterek természetes munkatársaink. A velük való gyakori érintkezés a közös cél érdekében mindenképpen kívánatos.

A genfi tanács minden héten ülést tartott s tart ma is. Egyik apostoli buzgóságú lelkész-társunk (Buj) minden vasárnap a délelőtti istentisztelet után megbeszélést tart presbiteriumával. Én azt hiszem, ezek a példák adják meg a helyes irányítást: *tartsunk fenn minél gyakoribb érintkezést a presbiteriummal.* Mennyi áldott alkalom kínálkozik így egyházi sajtónk segítségével közérdekű dolgok, felemelő példák megismerésére. De arra vigyázzunk, hogy az értekezlet színvonala mindig emelkedett legyen s ne sülyedjen malomalatti tereferévé.

A munkatársakkal való hasznos összeköttetést ápolja a lelkipásztor a presbiterek látogatásával, bibliakörrel, iratterjesztéssel stb. Isten iránti hálával kell üdvözlőnk és felkarolnunk a Presbiterek Országos Szövetsége által kiadott lapot, a Magyar Presbitert, mint a presbiternevelés hathatós tényezőjét.

Természetes, hogy ez a fajta nevelés sem mozoghat tisztán elméleti téren. Ha valahol, úgy itt igaz a közmondás: „A munka nevel, nemesít”. *Adjunk munkát presbitereinknek*, hogy így a gyakorlat által mintegy önmagukat neveljék. Lehetnek a presbiterek az egyházi körök, uccák felügyelői, segíthetnek a reverzális ügyekben, látogathatják a betegeket, gondozhatják a szórványokat stb. Nem az a fontos, hogy mindent megcsináltassunk, hanem az, hogy a helyi szükséglet szerint *megkezdessük* a munkát. Mivel helyi egyházi életünk legnagyobb problémája a szórványok, 10 tanya kézbentartása, hét évvel ezelőtt *tanyagondozókat* választottunk, kiknek kötelessége minden évben a hullámozó tanyai nép nyilvántartása s meglátogatása. E látogatásokra kellő instrukcióval indulnak. Igyekeznek felkelteni érdeklődésüket az egyház iránt, hírül adják a gyülekezet testvéri köszöntését, meghívják őket az istentiszteletre, vallásos estélyre, intik őket a hitelveinkkel ellenkező szokásoktól tartózkodásra s vallásos iratot terjesztenek. A tapasztalat szerint presbitereink

örömmel és lelkiismeretesen végzik e megbízást s az eredmény áldásosnak bizonyul.

Azt mondtuk a bevezetésben, hogy a presbiternevelés tevékenysége a *jövőre* is irányul.

Tényleg fél munkát végeznénk, ha csak az adott helyzettel, a jelennel törődünk. A presbiternevelés sokkal korábban kezdődik: *a vasárnapi iskolában* s folytatódik azokban az áldott alkalmakban, amelyeket a konfirmációban, ifjúsági együletben, vallásos estélyeken, konferenciákon stb. találunk. Felesleges volna e helyen részletesen foglalkoznunk az itt felmerülő kérdésekkel. Csak röviden utalunk rá, hogy a presbiternevelés kérdése, a jövő presbiterre nem választható el *a rendszeres gyülekezeti munkától*. Minél több irányban fejti ki egy gyülekezet vallásos életének tevékenységét, annál sikeresebben oldható meg a presbiternevelés nagy problémája is. *Mintapresbiter csak mintegyháztáglából lehet.*

Még egy dolgról kell megemlékeznünk: a nevelőnek, a lelkipásztornak az egyéniségéről. Tudnunk kell, hogy legnagyobb nevelői hatása *a jó példának* van. Végtelenül fontos tehát, hogy elsősorban a lelkipásztor vegye nagyon komolyan és végezze nagyon nagy hűséggel a maga kötelességét. „Az én életem is nekem nem drága, csak elvégezhessem örömmel az én futásomat és a szolgálatot, melyet vettem az Ur Jézustól” — mondja Pál apostol. (Csel. 20₂₄.)

A nevelés tudomány is kharizma, de emberi igyekezettel sokat tehetünk érdekében. Legyen a lelkipásztor *független* egyén, akinek nincs tartozása gyülekezetével szemben: sem materiális, sem intellektuális, sem morális.

Ha elmondhatják némelyek, hogy minden út Rómába vezet, e kérdésben minden a példaadó lelkipásztori életben vezet.

A presbiter eszménye a presbiternek presbiterre: a Jó Pásztor.

Demecser.

Kiss Lajos.

ISKOLA

A debreceni református kollégium gimnáziumának értesítője az 1929—30. iskolai évről. Összeállította: *dr. vitéz Bessenyei Lajos* igazgató. A gondosan, mindenre kiterjedő értesítő vezérhelyén Dóczi Imre egyházkerületi középiskolai felügyelőtől *dr. vitéz Bessenyei Lajos* igazgató meleg szavakkal vesz búcsút, aki egy hosszú, Istentől megáldott, fáradhatatlan működés után, magas életkorára való tekintettel kérte nyugalomba helyezését. Majd az iskola multja következik. Az intézetnek igazgatóval együtt van 27 működő tanára, 4 hitoktatója s az intézetben működött még 14 gyakorló tanárjelölt. Az intézetnek van hét nyugalomba vonult tanára. —

A növendékek létszáma 807 volt, ebből vizsgálatot tett 762. A tanítási anyagot részletesen kidolgozott tanmenetek alapján minden tantárgyból és minden osztályban elvégezték. A mulasztások általában közepes keretek között mozogtak. A növendékek, mint rendkívüli tárgyat tanulhattak: német társalgást, olasz nyelvet, fizikai gyakorlatokat, hegedülést, művészeti rajzot, vívást. A szertárak és könyvtárak ez évben is jelentékenyen gyarapodtak. Az intézet 17 iskolai ünnepélyt tartott. A valláserkölcsi és hazafias nevelést az intézet ez évben is az iskola multjához és szelleméhez méltóan folytatta. A vallástani tárgyak tanításán kívül más tantárgyak körében is igyekezett a tanári kar elősegíteni a hit és erkölcsi élet nemesítését és megszilárdítását. A növendékek vasárnaponként vagy a felnőttek istentiszteletén, vagy ifjúsági gyülekezeti és oratóriumi istentiszteleteken vettek részt. Két alkalommal vettek a növendékek közösen úrvacsorát, mintegy 500-an alkalmanként. 79 növendék konfirmált. Az *Erő* c. ifjúsági lapot 100 növendék járatta. A hazafias érzés ápolását és a nehéz időkhöz mért erősítését ez évben is különös gonddal végezte az intézet. Az intézet két iskolai kirándulást rendezett Parádra és környékére, valamint Tokajba. Az intézettel kapcsolatban működtek a református és az állami tanárképző-intézet. Járványos betegség vagy másféle ok nem zavarta meg az intézet munkáját, úgyhogy az nyugodtan folyt elejétől végig. A tanári kar négy módszeres és egy szülei értekezletet tartott. A tanári kar tudományos, irodalmi, művészeti és társadalmi téren igen tevékeny munkásságot fejtett ki. A növendékek között igen áldásosan működtek az ifjúsági egyesületek: „Arany János” Önképzőkör, Ifjúsági Gyülekezet, Ifjúsági Segítőegyesület, énekkar, zenekar, Ifjúsági Madárvédő Egyesület, Tisza István Sportkör, „Erő” cserkészcsapat, Ifjúsági Vöröskereszt Egyesület. Az ifjúság körében *dr. Kállay Kálmán* lelkész-képzőintézeti igazgató, egyetemi tanár irányítása mellett megkezdődött *a bibliaköri munka* is. A jelentkezés a Bibliakörökbe önkéntes volt ugyan, de a növendékek, sok elfoglaltságuk ellenére is, szép számban jelentkeztek. A tanulmányi előmenetel általában megnyugtatónak mondható. A növendékeknek az intézet által nyújtott jótétemények összege: 72,760.30 P. Jeles osztályzatot nyert 72, jót 161, elégségest 387, egy tárgyból elégtelen 76, két tárgyból 51, több tárgyból 28 növendék. A nyilvános tanulók közül példás magaviseletű 214, jó 531, szabályszerű 16, kevésbé szabályszerű 1. Érettségi vizsgálatra jelentkezett 71 tanuló. Jelesen éret 10 (14.09%), jól 23 (32.39%), elégséges 33 (46.48%), javítóvizsgálatra utasított 4 (5.63%), egy év mulva teendő ismétlésre utasított 1 növendék (1.41%). (mb.)

A debreceni kegyestanátori róm. kath. Calasanzzi Szt. József reálgyimnázium értesítője az 1929—30. tanévről. Összeállította: *dr. Lukács*

József igazgató. Az intézeti vonatkozású bevezetés után az értesítő közli az elmúlt iskolai év történetét. Az intézet növendékeinek száma: 715 volt. Ebből református volt 63. Magaviseletben példás 426, jó 150, szabályszerű 14. Előmenetelben jeles 64, jó 159, elégséges 327, egy tárgyból elégtelen 69, két tárgyból 52, több tárgyból 16. Az érettségi vizsgálatra jelentkező növendékek közül jelesen érett 8, jól 13, érett 38, javító érettségi vizsgálatot tehetnek: 15-en, ismétlődő érettségi vizsgálatra utasított négy. Az intézet tanári kara élénk tevékenységet fejtett ki iskolán kívül is, az irodalmi és tudományos működés mellett, *különösen az ige-hirdetés terén*. Rendezett az intézet több irodalmi, vallásos és nemzeti vonatkozású ünnepélyt, így hazafias ünnepélyt tartott *Bethlen Gábor* emlékezetére is. Tartott a tanári kar négy szülei értekezletet. Egyik értekezlet a szülők kötelességérzetét arra hívta fel, hogy *ahol egy családban több fiúgyermek van, közülök legalább egy az egyház szolgálatában találja meg pályaválasztása célját*. A növendékek jelentékeny segínyt élveztek, így 1850 P tandíjkedvezményt. Az egyházközség hívei a szegénysorsú növendékeket *sorkosztolás* útján igen jelentékenyen támogatták. Szertárak, könyvtárak jelentős gyarapodást vettek. Az ifjúság több tanulmányi kiránduláson vett részt. Képességeit igen szép eredménnyel működő egyesületekben fejthette ki. A hazafias nevelés mellett *különös gond fordított az ifjúság vallás erkölcsi nevelésére*, nemcsak azoknál, akik az intézet nyilvános tanulói, hanem *a magántanulóknál is*. Az Értesítő végén levő tájékoztatóban olvashatjuk: „*A katolikus tanulók* elvégzett húsvéti szentgyónásukról és áldozásukról, valamint vasár- és ünnepnap szentmise hallgatásukról az illetékes lelkipásztor hiteles bizonyítványát a magánvizsgálatra magukkal hozni tartoznak. *A vallástánból magántanulókat vizsgálatra csakis lelkész készíthet elő*. A nagy gonddal összeállított Értesítő hű tükre az intézetben folyó tevékeny és eredményes munkának. (mb.)

A debreceni református leánygimnázium s a vele kapcsolatos internátus *Értesítője* az 1929—1930-iki iskolai évről. Szerkesztette: *Koncz Aurélné* igazgató. Az intézet munkájának hű képét nyújtja az Értesítő, mely nagy gonddal és mindenre kiterjedő figyelemmel állítatott össze. Vezérhelyen arról a súlyos gyászról számol be, mely az intézetet érte szeretett igazgatótanácselnöke, a fáradhatatlanul tevékeny, áldottlelkű Szele György lelkipásztor halálával. Megemlékezik a Kultuszminiszter látogatásáról. Az iskola búcsúját tolmácsolja a nyugalombavonult dr. Dóczy Imre középiskolai felügyelőnek. Majd az iskola múltjáról és tagozatairól számol be. Az iskolának igazgatóval 21 működő és egy nyugalmazott tanára van. A másfelekezetűek vallásoktatását öt hitoktató végzi. Az intézet, mint gyakorlóiskola az állami tanárképzőintézettel kapcsolatosan működött. A fel-

vett tanulók létszáma 604 volt, ebből nyilvános tanuló 575, magán 29. Öt osztály működött párhuzamosan. A tantervileg előírt anyagot minden osztályban és minden tantárgyból elvégezték. Az egészségi állapot minden tekintetben kedvező volt. Az intézetben a növendékek tanultak német és francia társalgást, gyorsírást. Működött német és franciaolvasóköri is. Az intézetnek igen szép könyvtárai és szertárai vannak, melyek ez évben is jelentékeny gyarapodást vettek. A növendékek rendszeresen látogatták vasárnaponként az istentiszteleti alkalmakat. Az őszi és a tavaszi hónapokban a felnőttek istentiszteletén a Kossuth uccai templomban vettek részt, míg számukra a téli hónapokban az intézet tornatermében tartottak istentiszteletek. A rendes istentiszteleteken kívül egyházi és hazafias vonatkozású, alkalmi istentiszteletek is tartottak. Az istentiszteletek rendszeres tartásán és látogatásán kívül az Ifjúsági Gyülekezet is munkálkodott a nagyobb növendékek vallásos életének fejlesztésén. Az intézetnek 68 növendéke részesült a konfirmációban s közös úrvacsoraosztáson három ízben vettek részt. — A növendékek két filléres adományaikból 140 pengővel járultak a Középiskolai Missziói Tanács nagy céljainak előmozdításához. Az I—IV. osztályos növendékeknek volt bibliakörük is. A növendékek a munkás és áldozatos hazaszeretet szellemében neveltettek. E célt szolgálták az intézetben rendezett hazafias vonatkozású ünnepélyek is. A pünkösztől szünetben négy napos kirándulást tettek a növendékek a Bükkhegységbe. A tanárkar tartott három módszeres és két szülei értekezletet. A tanárkar tagjai most is jelentékeny munkát végeztek irodalmi, tudományos és társadalmi munkásságukkal. Az ifjúság körében áldásosan működött az Önképzőkör, Segítő Egyesület, Cserkészcsapat. A növendékek összesen 25,541 P jótéteményben részesültek. Érettségi vizsgálatra 44-en jelentkeztek. Jelesen érett 10, jól 13, érett 17, egy tárgyból elégtelen 4 növendék. A növendékek általános osztályzata: jeles 166, jó 197, elégséges 197, egy tárgyból elégtelen 18, két tárgyból 12, több tárgyból 5. Magaviseletben példás 512, jó 49. Érdekes a statisztikai kimutatás a növendékek lakóhelyéről. Helybeli 429, megyebeli 37, más megyebeli 98. Ha pedig a foglalkozást nézzük: a növendékek szülei közül 95 pap, tanár, tanító. Tehát vidékről főleg lelkészeink és tanítóink gyermekei járnak az intézetbe. A leánygimnáziummal, tanítóképzőintézettel és polgári iskolával kapcsolatos internátusba 150 növendék vétetett fel, kik közül a leánygimnáziumban 80, a képzőben 62, a polgárban 8 növendék végezte tanulmányait. A növendékek 25,152 P internátusi kedvezményben részesültek, melyből a gimnáziumi növendékeknek 10,736, a képzősöknek 13,456, a polgáristáknak 960 P jutott. Egy növendék ellátási díját egészen, egyét pedig részben Dr. Baltazár Dezső püspök fedezte. Az internátus vezetősége legszentebb kötelességének tartotta a reá-

bízott növendékek református szellemben való valláserkölesi nevelését és a minden irányú szellemi képzést, de emellett teljes odaadással és körültekintéssel intézte a növendékek testi fejlődést is. A más hitfelekezetekhez tartozó növendékek vallásos neveléséről is gondoskodás történt. Az internátus épülete kétemeletes és központi fűtésre van berendezve. Egészséges, világos háló és nappali termei vannak. Az épületet tágas udvar és kert veszi körül s ha az időjárás engedte, a növendékek mindig a szabadban tartózkodtak. A bentlakó növendékek rendszeresen éltek az úrvaesorával, étkezéskor, lefekvéskor imádkoztak és zsoltárt énekeltek; több csoportban működő bibliakör tagjai. A Dóczi-intézetben úgy a nevelés, előmenetel, mint a növendékek ellátása, a róluk való gondoskodás és felügyelet minden tekintetben kifogástalan. Minden alkalmat felhasználták a növendékek vallásos és hazafias érzésének ápolására azzal a komoly fegyelemmel, mely a meleg szeretettel párosul.

(mb.)

Református lelkészek, tanárok, tanítók!
Nines napi egy filléreték sem árváitok részére?!
Ha pl. egy cigarettával kevesebbet szívátok? . . .

HALOTTAINK

Szentjóby Szabó Kálmánné, Tolnay Ilona, Szentjóby Szabó Kálmán debreceni ny. református tanító felesége, áldásos életének 66., boldog házasságának 50. évében augusztus hó 17-én hosszas szenvedés után csendesen elhunyt. Temetése nagy részvét mellett augusztus hó 19-én ment végbe a Kossuth uccai templomban kezdődő gyászszertartással. Kiterjedt, széles rokonság gyászolja. A megboldogult édesanyja Szentjóby Szabó Zoltán segédlelkésznek.

Áldott legyen emlékezte.

KÜLÖNFÉLÉK

Dr. Baltazár Dezső püspököt püspöksége 19. éves évfordulója alkalmából tisztelői közül igen sokan keresték fel jókívánataikkal augusztus hó 15-én. Ez alkalomból mi is szeretettel köszöntjük püspök urat, Isten gazdag áldását kérve életére.

Uray Sándor debreceni református lelkipásztor, h.-lelkészelnök az Amerikai Magyar Református Lelkészegyesület meghívására a hét folyamán Amerikába utazott, hogy ott felkeresse a magyar református gyülekezeteket. Útja kizárólag evangelizációs célú s körülbelül három hónapra terjed, úgyhogy csak december hó folyamán fog ismét hazaérkezni. Elutazása alkalmá-

val hívei, barátai és tisztelői közül igen sokan kísérték ki az állomásra, hogy ezáltal is kifejezést adjanak Uray Sándor iránti tiszteletüknek, szeretetüknek és ragaszkodásuknak.

A debreceni presbiterium az 1930—31. iskolai évtől kezdve, további intézkedésig, a Dóczi-intézet iskoláiban a tanulók által fizetendő tandíjat és egyéb díjakat a következőleg állapítja meg: 1. A leánygimnáziumban protestáns vallású tanulók tandíja évi 80 P, másvallásúaké 160 P, mellékjárulékok összesen 30 P. — 2. A tanítóképzőintézetben a protestáns vallású tanulók tandíja évi 70 P, másvallásúaké 140 P, mellékdíj összesen 25 P. Az V. osztályhoz tervezett tanfolyamon a tandíj évi 150 P. — 3. A polgári leányiskolában a prot. vallású tanulók tandíja évi 60 P, másvallásúaké évi 120 P, mellékdíj összesen évi 25 P. — 4. Az intézeti elemi iskolában és gyakorlóiskola I—IV. osztályában a tanulók fizetnek: a debreceni református egyházközségünk és kollégiumi alkalmazottaink gyermekei fizetnek 3 P-t, másoknak gyermekei fizetnek összesen 25 P-t.

A debreceni új vallástanítólelkész. A Kovács János nyugalombavonulásával megüresedett vallástanítólelkészi állást a debreceni presbiterium pályázat útján kívánta betölteni. A meghirdetett pályázatra 15-en adták be kérvényüket. A debreceni presbiterium augusztus hó 16-án döntött e kérdésben. Mivel a pályázók közül egy jelölt visszavonta pályázatát, háromnak pedig okmányai a pályázati feltételeknek nem feleltek meg, választás alá 11 jelölt került. A szavazás megejtése után megállapítást nyert, hogy vitéz Szabó Endre református lelkész 30, Madar Zoltán debreceni segédlelkész 28 szavazatot nyert, hat szavazatot pedig széjjelforgácsolódott. Abszolút többséget egyik jelölt sem nyervén, elnökség elrendelte a pótválasztást. A második szavazás alkalmával vitéz Szabó Endre 36, Madar Zoltán pedig ismételten 28 szavazatot nyert. Így vitéz Szabó Endre választatott meg szótöbbséggel a vallástanítólelkészi állásra. Az új vallástanítólelkészt örömmel üdvözölve, szép reménységgel tekintünk munkássága elé.

A Magyar Evangéliumi Keresztyén Missziói Szövetség október 3—5. napjain országos missziói konferenciát rendez. A konferencia első sorban a református egyházat kívánja szolgálni a missziói gondolat minél szélesebb terjesztésével. Ez alkalommal tartja meg a szövetség református ága az évi közgyűlését is.

Az Ifj. Ker. Egyesület erdélyi szenior osztály szokásos évi konferenciáját Székelyföldváron tartotta. A konferencián tudományos kérdések, az erdélyi magyarság legaktuálisabb problémái kerültek megvitatás alá. A konferenciát meglátogatta dr. Gartenbein svájci lelkész, aki az ukrainai református gyülekezetek meglátogatása után, az erdélyi református egyház missziói munkáját és intézményeit tanulmányozta.

A máramarosszigeti bibliakör augusztus hó 1-én tartotta meg az első önképzőkori összejövetelét. A program ének, ima, bibliamagyarázat, szavalat, felolvasás volt. Remélik, hogy ezúton több új tagot sikerül a bibliakör részére megnyerni.

A Magyar Diákok Pro Christo Szövetségének (MEKDESz) szenior-osztálya augusztus hó 20. és 21. napjain Debrecenben szép sikerrel, áldásokban gazdag konferenciát rendezett.

A Református Diákok Soli Deo Gloria Szövetsége augusztus 27-től szeptember 1-ig tartja vezető-gyűlését és közgyűlését Balatonszárszón.

Egymás terhét hordozzátok. Az enyingi gyülekezet a folyó évben templomát renováltatni akarta, mivel azonban a pápai gyülekezet vezetősége a Pápán építendő új református templomra segélykéréssel kereste meg az enyingi gyülekezetet, az enyingiek saját templomuk renoválását jövőre halasztották. A presbiterium a híveket felszólította, hogy a templomukra szánt adományaikat adják az építendő pápai templomra, az egyház pénztárából pedig 500 pengőt utalt ki erre a célra. Ahol a gyülekezetek egymás terhét ennyi szeretettel tudják hordozni, ott minden remény meglehet arra, hogy rövidesen, Isten áldó kegyelméből megépül a pápaiak várva-várt temploma.

A békésbánati egyházmegye lelkészegyesülete Orosházán tartott ülésén a presbiteriek neveléséről, a lelkésztanításáról, a leventeoktatás egyházi vonatkozásairól, a „Téli Újság”-ról tartott értékes megbeszélést.

A szegedi református hívek második templomukra — az Új Magyar Hajnal-templomra — eddig 40,848 pengőt ajánlottak meg önkéntesen.

Az ORLE. vezetősége a balatoni konferencia alkalmából az egyházi lapok szerkesztőit külön értekezletre hívta meg. Az értekezlet szeptember hó 18-án este Balatonalmádiban lesz.

A nagybányai egyházmegye presbiteriumai nagy többséggel dr. Mártha József szatmári ügyvédet választották meg egyházmegyei jegyzővé.

Lelkészválasztás. A hangács-nyomári gyülekezet az újabban megejtett lelkészválasztás alkalmával 17 pályázó közül 45 szavazattöbbséggel ismét Onda Sándor bábonyi segédlelkészt választotta meg.

Hirdetmény. A debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetemen mind a négy (református hit-, jog- és állam-, orvos- és bölcsészettudományi) karán a beiratkozások az 1930—31. tanév első félévére 1930 szeptember hó 1-én kezdődnek és 15-ig tartanak. Az újonnan beiratkozni szándékozók — ideértve azokat, akik tanulmányaikat két féléven át megszakították, illetve más egyetemen folytatták — felvételükért szabályszerű, okmánybélyeggel (1 P 60 f) ellátott kérvénnyel tartoznak folyamodni. —

Folyamodványok augusztus hó 1. és 31-ike között nyújtandók be és a következő eredeti okmányokkal szerelendők fel: *a)* születési bizonyítvány; *b)* érettségi bizonyítvány; más hazai főiskoláról beiratkozni kívánók részéről távozási bizonyítvány; *c)* erkölcsi bizonyítvány folyamodó nemzethűségéről és erkölcsi megbízhatóságáról; *d)* ha folyamodó hadiárva, ennek közhatósági igazolása; *e)* ha a folyamodó atyja harctéri szolgálatot teljesített, a Károly-csapatkereszt elnyerésének igazolása; *f)* közhatósági bizonyítvány folyamodó szüleinek foglalkozásáról, vagyoni helyzetéről és arról, hogy a szülők mióta laknak jelenlegi lakóhelyükön és hol laktak azelőtt; amennyiben több helyen laktak volna, mi volt foglalkozásuk régebbi lakóhelyükön? Eredeti okmányok nélkül kérvények figyelembe nem vétetnek. Akik valamely hazai középiskolából közvetlenül óhajtanak beiratkozni, a *c)* pont alatti erkölcsi bizonyítványt annak a középiskolának igazgatója állítja ki, amely iskolának a folyamodó előzetesen kötetlékébe tartozott. Az előadások az I. félévben szeptember 16-án, kedden kezdődnek. Az egyetemi Diákjóléti Iroda a szegénysorsú és jóelőmenetelű hallgatók erkölcsi és anyagi támogatásával intézményesen foglalkozik és őket bármi tekintetben tájékoztatja és felvilágosítja. (Cím: Kálvin-tér 16. szám.) Az egyetemi hallgatók részére Debrecenben a következő diákjóléti intézmények állnak rendelkezésre: *a)* a református kollégiumi internátus (Kálvin-tér 16.); *b)* a Szent László-kollégium (Simonyi-út 36/b); *c)* a Tisza István-internátus (Magoss György-tér 18); *d)* az Orsz. Birói és Ügyészi Egyesület internátusa (Ferenc József-út 22—24); *e)* a Mansz. leányotthon (Széchenyi ucca 1); *f)* a Mensa Academica (Magoss György-tér 18). — A diákjóléti intézmények részéről engedélyezni szokott kedvezményekért az illető intézmények igazgatóságához kell folyamodni. Debrecen, 1930 június 1. Csánki Benjamin s. k., e. i. Rector.

Hivatalos értesítés.

Pályázati hirdetmény.

Az újfehértői református egyház pályázatot hirdet kántortanítói állására. Javadalma: újonnan épült modern lakás (három szoba, konyha, kamra, előszoba, fürdőszoba, pince), 1600 □-öl elsőosztályú kert, a kezdőfizetés 60%-a az egyház pénztárából, fizetéskiegészítő államsegély. Belmissziói munkákért (egyházi zene- és énekkar vezetéséért) évi 605.50 P. Dalárda vezetéséért külön díjazás. Kötelessége: a rábízott osztály, vagy osztályok tanítása a tiszántúli református egyházkerület tanterve szerint, a kántori teendők ellátása, belmissziói munkák végzése, énekkar vezetése, ifjúsági egyesületi s vasárnapi iskolai tevékenység, iskolánkívüli népművelési munkában részvétel.

Orgona- és énekpróba önköltségen.

Megválasztott köteles az előd által a falba beépített villanyvezeték költségeit megtéríteni.

Pályázatok kellően okmányolva, e hirdetés megjelenésétől számított 15 nap alatt adandók be a református lelkészi hivatalhoz.

Az állás október 1-én elfoglalandó.

Porzsolt István,
lelképásztor.

Pályázat.

A nagymajláthi (Csanád m.) református egyház pályázatot hirdet megüresedett kántortanítói állásra. Fizetés egyháztól 29 egység, többi államsegély. Két szobás lakás, melléképületek, kicsi kerttel, de november 1-ig egyház által bérelt lakás. Kötelessége: presbiterium által rábizott osztályok, jelenleg I—II. vegyes, vezetése; továbbá belmisszióban segédkezés, minden második héten kántorkodás, szükség esetén lelkész helyettesítése. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Kérvények alulírott h. iskolaszéki elnökhöz küldendők augusztus 28-ig.

Mezőhegyes, 1930 aug. 14.

Szabó Béla,
ref. lelkész.

Pályázat

a *nagyari* református kántortanítói állásra. Fizetése: jó lakás, melléképületekkel, udvar, kert, 12 kat. hold föld használata. Készpénz: 136 pengő, 25 q búza, 4 öl fa beszállítva, 30 sor széna pénzül fizetve augusztus havi ár szerint, 3 drb marhalegeltetés és államsegély. Kellően felszerelt pályázati kérvények a megjelenéstől számított nyolc nap alatt református lelkészi hivatal címére: Nagyar, Szatmár vm. küldendők.

TARTALOM: Presbiter.: Papválasztási tanulságok. — Kiss Lajos: A presbiternevelés kérdése. Iskola. — Halottaink. — Különlélek. — Hivatalos értesítés: Pályázatok.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, dísznövelő-képek, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15—48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1930—1852.

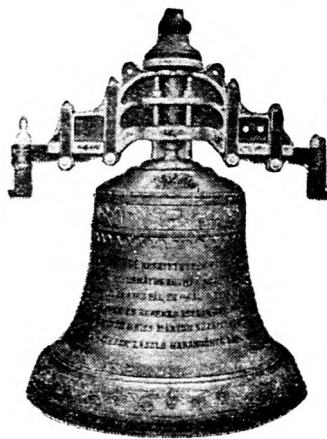
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntöde, harangfelszerelés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításon nagy aranyéremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél

Fontos kérelem a tankönyvellátás érdekében!

Alázatos tisztelettel felhívjuk a Nagytiszteletű Iskolaszéki Elnök Urak szíves figyelmét Felügyelő-bizottságunk azon határozatára, melyben előírja, hogy tankönyv és egyéb iskolai cikkeket csak azon esetben hitelezhetünk ki, ha a Nt. Iskolaszéki Elnök Úr egy olyan jótálló nyilatkozatot mellékel a megrendeléshez, mely hivatalos pecsétjével és aláírásával van ellátva. Ezen jótálló nyilatkozatot úgy méltóztatassanak kiállítani, hogy az a jövőben is érvényes legyen, vagyis „érvényes visszavonásig.“

A rendelések zavartalan elintézése végett tisztelettel felkérjük a Mélyen tisztelt Tanító urakat, hogy személyes rendelésnél a jótálló nyilatkozatot magukkal hozni, ha pedig a rendelés postán lesz feladva, úgy azt mellékelni szíveskedjenek.

Debrecen, 1930 augusztus 15 -én.

MÉLIUSZ könyvkereskedés

Debrecen, Ferenc József-út 26. sz. Telefon: 272.